

TUSSEN ROODBRUINE AKKERS & KNALGELE KOOLZAADVLAKTEN

TEKST: Guy Meus
FOTO'S: Guy Meus, tenzij anders vermeld

Toeren door Opolskie

1

DE GOTISCHE FRANCISCANENKERK IN OPOLE,
EEN PLEK VOOR BEZINNING & GEBED

Opolskie, de kleinste provincie van Polen in de historische landstreek Silezië, doet misschien niet meteen een belletje rinkelen. Meer weerklank hebben Wrocław en Krakau waartussen je 'het land van Opole' moet situeren. Hou je van rust en ongerepte natuur, eenvoudig landleven, ver weg van de waan van de dag, dan zou dit terra incognita je wel eens aardig kunnen verrassen. Voorwaar, een ongekunsteld patchwork waar 'slow travel' en 'slow life' perfect harmoniëren.

Een streepje geschiedenis

De landstreek die je in Görlitz aan de Duits-Poolse grens (A4/E40) bereikt, luistert van oudsher naar de naam Silezië of 'Slaskie'. Omdat het altijd al een rijke streek was met vruchtbare grond en een bodem vol rijke ertsenviel het begerige oog van talloze heersers van oudsher op dit gebied: de koningen van Bohemen, de Oostenrijkse Habsburgers, het koninkrijk Pruisen en vanaf 1870 keizerlijk Duitsland. Na de Eerste Wereldoorlog wordt Polen

een republiek waar door allerlei twisten en grensverschuivingen hoofdzakelijk chaos heerst. Zoals bekend valt Hitler in 1939 Polen binnen en met zijn 'Heim ins Reich'-politiek lijft hij de afgestane Duitse gebieden, waaronder Silezië, weer in. Na de Duitse nederlaag in de Tweede Wereldoorlog beslissen de geallieerden om de staatsgrens van Polen, dat tot 1989 een communistische volksrepubliek wordt, 250 km naar het westen te verschuiven (de Oder-Neissegrens), terwijl de zegerierende Russen

op hun beurt Pools grondgebied in het oosten inpikken. De Duitse bevolking wordt uit de 'Heimat' verdreven en de Poolse bevolking in het oosten en het centrum van Polen wordt dwangmatig naar Silezië afgevoerd waar ze in de woningen van de verdreven Duitse bevolking hun intrek nemen. Dat 75 jaar later nog niet alle sporen van dat woelige verleden uitgewist zijn, voel je hier en daar nog in Silezië, vooral dan in de regio Opole en Neder-Silezië dat tot voor kort met de stad Katowice het

2

3

4

PRACHTIG UITZICHT OP HET
 ACHTERLIGGENDE LANDSCHAPSPARK
 VANAF EEN VAN DE VELE
 TORENGEBOUWEN IN HET KASTEEL
 VAN MOSZNA.

1 De knalgele, weidse koolzaadvelden die je nagenoeg overal op het platteland ziet, doen denken aan de korenvelden van Van Gogh. **2** Op het marktplein van Opole te midden van fraaie, heropgebouwde patriciërswoningen in barok- en rococostijl staat uiteraard ook een indrukwekkend stadhuis met navenante toren. **3** Het kasteel van Moszna, dat vele malen verwoest en heropgebouwd werd, imponeert met zijn eclectische stijl in neogotiek en neorenaissance. **4** In het houten ridderkasteel van Biskupice demonstreert een vaardige messentrekker zijn kunstjes.

epicentrum van de zware en vervuilende industrie was. Pools-Duitse plaatsnaamborden in dorpen waar meer dan 20% Duitstalig is, verwijzen vandaag nog naar het Duitse karakter van de streek en in de provinciale regering wordt de Duitstalige wettelijk erkende minderheid (1991) democratisch vertegenwoordigd. Voor geschiedenisfreaks is deze streek en bij uitbreiding heel Polen met haar roerige verleden een vette kluif, maar uiteraard heeft de provincie Opole nog veel andere troeven in huis.

Het stadje Opole

De Oder ('Odra') of een van de vele zijrivieren zijn we onderweg al veel tegengekomen. Opole strekt zich langs beide kanten van de rivier uit. Ligt het aan het weldadige zonnetje, het verfrissende groen van bomen en parken of aan de gezellige drukte in de stad? In ieder geval oogt het stadje van om en bij de 120.000 inwoners hip en vriendelijk. Het pittoreske groene voetgangersbruggetje in jugendstil dat de stad met het eiland

Pasieka in de Oder verbindt, wordt toepasselijk 'Most Groszowy' of 'Penny bridge' genoemd, wat refereert naar een oud gebruik waarbij een 'Pfennig' als tol betaald diende te worden om over te steken. Hier zou de stad ook gesticht zijn, wellicht door de Opolanen, een Slavische stam uit de 9de eeuw, maar heel zeker is dat niet. We nestelen ons in een restaurant op een houten bank – type 'Bierkeller' – vlak aan een kunstmatig meer, bestuderen de gerechten op de kaart en bestellen een uit de kluiten gewassen forel die we doorspoelen met een frisse halve liter 'Zywiec', het lokale gerstenat. Tenzij je Pools kent, is het lezen van een Poolse menukaart geen sinecure. Voor je je waagt aan het uitspreken van een Pools woord waar de opeenvolging van drie, vier medeklinkers kinderspel is, raden we je aan toch maar eerst een crashcursus tongballet te volgen. Op een groot podium voor het restaurant zetten dansertjes van

de vele dansscholen van de stad hun beste beentje voor terwijl trotse oma's in Silezische klederdracht langs het meer paraderen. Dat doen wij ook. We bewonderen de mooie landhuizen in deze uitbundig groene omgeving en passeren het Amfitheater van het Millennium, een hypermoderne theater-en muziektempel, waar het razend populaire, jaarlijkse festival van het lied, een referentie voor heel Polen, plaatsvindt. Voor ons piekt het symbool van de stad, de Piastentoren, hoog boven de stad uit. De naam Piasten komt vaak terug in deze streek: hij verwijst naar een Silezische hertogelijke dynastie die hier van de 13de tot de 16de eeuw regeerde. Voor een weids overzicht over stad en land en geschiedenis van de stad moet je langs een houten trap 164 treden naar boven klimmen. Van het kasteel is er geen spoor meer, alleen de toren is overeind gebleven. We staan in een wip op het grote marktplein dat ze in Polen

BESCHILDEREN VAN PORSELEIN.
EEN SILEZISCHE TRADITIE.

PROEF ZEKER EENS
DE ZURE SOEP OP BASIS
VAN BOTERMELK.

EEN HONGERTJE ONDERWEG

In dit grensgebied dat al eeuwen bevolkt wordt door Polen, Duitsers en Tsjechen hoeft het niet raar te klinken dat in de keuken die culinaire invloeden goed vertegenwoordigd zijn. Vaak gaan ze terug op de eenvoudige boerenkeuken van het platteland en voor onze begrippen is uit eten gaan absoluut niet duur. Proef dus zeker eens de 'zurek slaski n maslanc'e', een **zure soep** op basis van botermelk, de **runderroulade** van Opole met rodekool en Silezische knoedels of het **varkenspootje** dat als 'pieczenia ze schabu' geserveerd wordt. Als je een en ander rijkelijk overgiet met een glas wodka of een lokaal biertje ('piwo'), dan spreek je binnen de kortste keren zo vlot Pools als wijlen paus Jana Pavla II uit Krakau.

'Rynek' noemen. Het is omzoomd door hippe cafés, restaurants en uitnodigende terrasjes waar het gezellig toeven is. De vele pastelkleurige huizen, die na de bombardementen in de Tweede Wereldoorlog weer allemaal in originele stijl heropgebouwd werden, tonen in hun barokke pracht de welstand van de bewoners van weleer. In het midden prijkt een indrukwekkend 'Ratusz' uit de 19de eeuw dat later naar het voorbeeld van het Palazzo Vecchio in Firenze verbouwd werd. Aan kerken is er in het überkatholieke Polen nergens gebrek. Ook niet in Opole. We nemen een kijkje in de kerk van de franciscanen uit de 14de eeuw waar in een van de zijkapellen enkele Piasten begraven liggen en van wie de levensgrote beelden op de sarcofagen de bezoeker aanstaren. De kathedraal, het hoogste gebouw van de stad met een 73 m hoge toren, is momenteel niet toegankelijk vanwege werkzaamheden. Een zestal kilometer buiten de stad ligt het Dorpsmuseum

waar je kunt flaneren tussen een vijftigtal boerderijen, molens, schuren en een kerk die het landelijke leven, vooral in de 18de en 19de eeuw, aanschouwelijk maken. Het Bokrijk van Opole, zeg maar. In een oude dorpsbakkerij kringelt rook uit de schoorsteen en een warme bakker is druk in de weer om een broodje van 'eigen grootmoeders-deeg' uit zijn oven te toveren. Tot laat in de avond is er feest in de stad en op talloze podia en in parken zijn er live optredens. Ambiance troef! "Thejoo, wir fahr'n nach Lodz!" Geen denken aan vandaag.

Het kasteel van Moszna

Ruim 200 kastelen, paleizen en landhuizen telt de streek van Opole, allemaal getuigen van de rijke landadel die hier eeuwen de plak zwaaide en zich dergelijke stulpjes kon permitteren. Een aanrader is beslist het kasteel van Mosna, een tiental km van Opole dat met zijn 99 torens al van ver zichtbaar

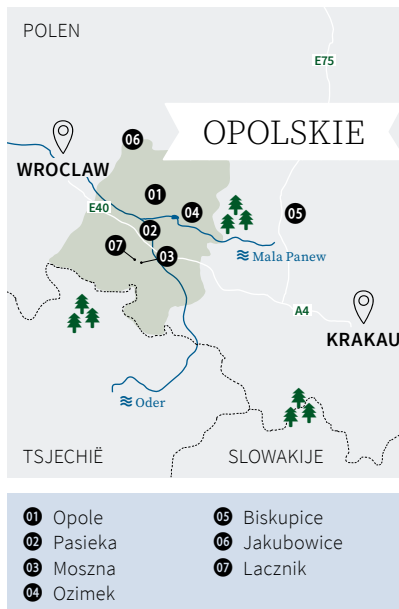
4

5

6

INTERESSANTE WEBSITES

www.polen.travel
www.visitopolskie.pl
www.agro-ranco.pl (kanotochten)
www.moszna-zamek.pl (kasteel Mosna)
www.grod.byczyna.pl (ridderkasteel)
www.jakubus.pl (paleis en stoeterij)

1 Het is aangenaam verpozen in 'het Bokrijk' van Opole. **2** Folklore en oude volksgebruiken staan in het land van Opole erg hoog in aanzien. **3** De pastelkleurige huizengevels op het marktplein van Opole getuigen van welvarende tijden. **4** Kanovaren op de Mala Panew, een zijarm van de Oder, is een geliefde outdooractiviteit. **5** In het robotmuseum van Lacznik heeft de eigenaar uit blik en schroot indrukwekkende robots tot leven gewekt. **6** Het paleis van Sulislav gaat prat op een rijkelijk meubilair en een lekkere regionale keuken.

is. De buitenkant lijkt op het eerste gezicht op een Disneyland-achtig sprookjespaleis met zijn torentjes, erkers, balkonnen en kantelen. Dat komt omdat het oorspronkelijke barokke kasteel met zijn 365 kamers volledig heropgebouwd werd nadat de Russen, toen ze Polen kwamen 'bevrijden', alles wat met kunst en cultuur te maken had, uit afgunst of onkunde, verwoestten en vernielden. Dit is een verhaal dat we hier vaak te horen krijgen. In 1990 kwam er een einde aan het communistische regime en met fondsen van een gulle Europese Unie en eigen stichtingen kon met de heropbouw van het kasteel begonnen worden. In het slot zelf werd ook veel vernietigd, maar gelukkig niet alles. Een gids leidt je via krakende houten trappen door prachtige zalen met authentiek meubilair – prachtig gesculpteerde kasten, deuren en lambriseringen – naar woon-, werk- en slaapvertrekken van de toenmalige eigenaars, het adellijke geslacht

von Tiele-Winckler. Familiefoto's en stamboom illustreren de boeiende geschiedenis van de familie. Er is ook een prachtige bibliotheek met originele boekenkasten en een charmant theatertje. Maar topattractie is het heerlijke, uitgestrekte landschapspark in Engelse stijl met eeuwenoude eiken en lindebomen, azalea's en kleurrijke rhododendrons. Geen wonder dat hier jaarlijks rond de 800.000 bezoekers op afkomen, met piek in de herfst natuurlijk! Bij zonnig weer ziet het hier zwart van de witte bruidsjurken want dan wordt hier getrouwd en geflitst dat het een lieve lust is. Een weidse rococozaal met sierlijke gewelven is nu een klasserestaurant waar heel wat Silezische gerechten op de kaart staan terwijl de huidige eigenaars in het kasteel zelf een hotel uitbaten met een veertigtal kamers van sober tot grote luxe.

Kanotochtje op de Mala Panew

Wil je eens lekker door het water peddelen, dan kun je op vele plaatsen een kajak- of kanotocht maken. Wij hebben afgesproken met Dario, een gewezen sportleraar, die ons opwacht in het dorpje Ozimek waar hij ons eerst vol trots een prachtige ijzeren brug over de rivier toont. Ze dateert van 1827 en is een knap staaltje van industriële architectuur. Even later stappen we in de kano's die aangemeerd liggen aan de Mala Panew, een van de talloze zijarmen van de Oder, hier met enige overdrijving 'de Amazone van Polen' genoemd. Kenners weten dat je sowieso nat wordt als je in een kano stapt, maar dat had olijke Dario voor mij, een volslagen leek, netjes verzwegen. Bij het eerste stroomversnellinkje duikt mijn kano dus met zijn snuit voluit het water in, wat al meteen een kletsnatte outfit

OP HET JACUBUSPALEIS-LANDGOED
BEVINDT ZICH OOK DE RUITERCLUB OSADKOWSKI
MET BEFAAMDE RIJSCHOOL.

1 Heldenmonument op het Republiekplein in Opole. De twee vleugels van de godin Nike symboliseren de overwinning en de vrijheid. **2** In de Annakapel, een zijkapel in de franciscanenkerk van Opole, prijkt dit kunstvol retabel.

2

KAMPEREN

Veel campings zijn er in het 'woiwodschap' (provincie) Opole niet. Vrij kamperen is wel overal toegestaan.

BEZOCHTE CAMPINGS

Camping Turawa

Ul. Wedkarska 1
PL-46-045 Turawa
www.turawik.pl
gps: N 50°42'27", O 18°6'29"
Aan 'Jezióra Turawskie' of het Turawa-meer, een enorme waterplas van 20 km². Mooi terrein in het groen met veel schaduwplaatsen. Geen plaatsaanzwijzing, zelf kiezen naar beschikking. Campingshop met receptie. Sanitair en douches: beperkt. Vlak aan meer met mooie zandstranden, zwembad, mogelijkheid zwemmen en watersporten. Tarieven: spotgoedkoop.

Camping Nyski Osrodek Rekreacyjny

Marszałki Josefa Piłsudskiego 40
PL-Nysa 48-303
https://polskicaravanning.pl/kempingi/camping-nyski-osrodek-rekreacyjny,4376
gps: N 50°27'38", O 17°20'52"
Ook gelegen aan groot meer, met stuwdam. Bij binnenrijden langs lange dreef zie je links te huren bungalows en appartementen en rechts is er een grote camping met plaats voor 500 tenten en 42 campers/caravans. Langgerekt zandstrand aan baai. Aanbod aan sport en animatie. Campingshop. Lage tarieven.

ANDERE CAMPING

Camping nr. 42 Otmuchów

Ul. Plażowa 6
PL-Otmuchów 48-385
www.camping-otmuchow.pl
gps: N 50°28'17", O 17°08'59"
open: begin mei tot eind september
Mooi gelegen camping van 3 ha met basisvoorzieningen. 500 m strand aan het meer van Otmuchów.

oplevert. Veel leut en gelach, dat spreekt voor zich. Hoewel de rivier redelijk meandert en je tussen rotsblokken moet laveren of een omgevallen boom moet omzeilen, is het een leuke tocht middenin een weldadig stiltegebied. Dat bevers hier erg actief zijn, bewijzen de ingenieuze burchten en dammen langs de oever en de vakkundig afgeknaagde boomstammen.

Actie en avontuur voor de kids

Is de onervaren ridder uit je kindertijd nog springlevend in je en hebben de kids het virus overgeërfd, dan is het middeleeuwse ridderkasteel in Biskupice met poorten en weergangen vast je ding. Je kunt er leren boogschieten, messen trekken, kanonnen afvuren, uit een martelkamer ontsnappen en de rode ridder 'uithangen'. Wil je liever leren paardrijden of gewoon gaan kijken naar de ruiters die hun paarden dressuuroefeningen aanleren, dan ben je in het dorpje Jakubowice op het juiste adres. Daar vind je een uitgestrekt landgoed met een prestigieus herenhuis uit 1882 dat nu een luxueus hotel en een uitstekend restaurant herbergt. De alom bekende stoeterij telt niet minder dan 700 paarden die op de omliggende terrein ruimte zat hebben. Wij lieten er ons in een koets met tweespan over hobbelige paden en door beemden en weiden rondrijden. Origineel is ook het robotmuseum in Laczniak waar een handige Harry je rondleidt in zijn fantastische wereld van robots die hij uit plaatstaal, schroot en auto-onderdelen geraffineerd tot unieke exemplaren heeft samengesmeed. Robots van meer dan een ton tot schattige modellen van een tiental centimeter staan er broederlijk naast elkaar en voeren op elektronisch bevel verrassende bewegingen uit.

© Davitidos

1

Voor elk wat wils

Nee, eentonig is het beslist niet in 'het land van Opole', de provincie in het oude Silezië die ons eerlijk gezegd onbekend was. Opole zelf is een levendig stadje met een sfeervolle, oude stadskern met fraaie patriciërswohnungen, leuke terrassen en veel groen. Knalgele koolzaadvelden zover het oog reikt, blonde korenvelden en roestbruine akkerlanden zorgen voor rustgevende toetsen in het weidse ommeland. Alsof onze Permeke en Van Gogh elkaar hier ooit met hun fraaiste kleurenpaletten kwamen beconcurreren. En temidden van die prachtige natuur liggen oude landgoederen en rijkelijk uitgeruste kastelen in alle glorie te pronken. Enkele meren nodigen uit tot frisse duik in het water terwijl talrijke fiets- en wandelpaden de streek doorkruisen. Iedereen vindt hier beslist wel iets naar zijn gading! Δ